

ВПП 2.1.2.5. Управління фінансовими ризиками

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками» є економічна сутність управління фінансовими ризиками, оцінка фінансових ризиків, методичний інструментарій управління фінансовими ризиками, механізми нейтралізації фінансових ризиків.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Управління фінансовими ризиками» є формування системи знань про сучасні методи управління фінансовими ризиками, які адекватні ринковим умовам; створення базису для сприйняття фінансової філософії і фінансової культури цього виду управлінської діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління фінансовими ризиками» є вивчення сутності, цілей та функцій управління фінансовими ризиками підприємства; розгляд методологічних систем та методологічного інструментарію управління фінансовими ризиками; набуття навичок логічного прийняття ризикових рішень; ознайомлення із сучасними фінансовими технологіями і інструментами, що використовуються у вітчизняній і зарубіжній практиці ризик-менеджменту; набуття навичок використання сучасних методів дослідження систематичних і несистематичних фінансових ризиків підприємства, механізмів їхньої нейтралізації при здійсненні операційної і інвестиційної діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти має бути сформовані наступні елементи компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність до пошуку, аналізу, синтезу інформації, прийняття управлінських рішень та креативної професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в галузі фінансів, банківської справи та страхування.

СК02. Здатність аналізувати і систематизувати законодавчі, інструктивні та інші нормативні документи в галузі фінансів, банківської справи та страхування.

СК04. Здатність аналізувати результати операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємств, фінансово-кредитних установ та бюджетних організацій та формувати стратегію і тактику господарської діяльності.

СК05. Здатність проводити оцінку і управління фінансовими ризиками.

СК07. Здатність використовувати знання, уміння і навички в галузі управління фінансами.

СК11. Володіння сучасними банківськими програмними продуктами та основами організації і управління банківською діяльністю.

СК12. Здатність аналізувати існуючі і передбачати майбутні фінансові процеси в виробничій, банківській чи страховій сфері.

СК14. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії: функцій, структури, принципів організації фінансів та їх використання в організації фінансів підприємств, банку, страхової компанії.

Програмні результати навчання:

ПР1. Описувати ринкові методи управління фінансами підприємств, фінансово-кредитних установ та бюджетних організацій.

ПР2. Впорядковувати корпоративну систему планування фінансів, обліку фінансових ресурсів, контролю та аналізу їх використання, регулювання доходів і видатків, стимулювання виробництва.

ПР3. Відтворювати досвід практичної діяльності шляхом самостійного вибору і застосування планових та нестандартних методів (алгоритмів) діяльності у стандартних і нестандартних умовах.

ПР4. Відтворювати логіку фінансової діяльності підприємства, побудувати оптимальну систему мобілізації і використання фінансових ресурсів.

ПР6. Застосовувати на практиці конкретні методи, засоби та інструменти фінансового управління підприємством, спрямованого на обмеження кризових процесів і недопущення його збитковості.

ПР7. Планувати та прогнозувати фінансовий розвиток підприємства, зокрема передбачати можливі фінансові ризики, враховувати фінансові чинники внутрішнього і зовнішнього середовища для прогнозування його фінансової рівноваги.

ПР9. Виконувати на високому професійному рівні конкретні фінансові операції, приймати оптимальні управлінські рішення з питань, що входять до його компетенції як у звичайних, так і в екстремальних умовах.

ПР13. Використовувати методологічний апарат наукового пошуку, методи та рівні наукового дослідження; змістовно розрізняти форми викладу матеріалів наукового дослідження та успішно їх виконувати; реалізовувати усі етапи науково-дослідницької роботи.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи управління фінансовими ризиками. Розвиток теорії ризику в процесі еволюції економічної думки. Характеристика ризику як об'єкта фінансового управління підприємством. Умови виникнення ризиків. Класифікація фінансових ризиків. Види ризиків та їх характеристика.

Тема 2. Сутність, цілі та функції управління фінансовими ризиками підприємства. Сутність, цілі та завдання управління фінансовими ризиками підприємства. Функції та механізм управління фінансовими ризиками. Зміст процесу управління фінансовими ризиками підприємства. Системи забезпечення управління фінансовими ризиками підприємства. Система інформаційного забезпечення управління фінансовими ризиками. Система ризик-аналізу фінансової діяльності підприємства. Система ризик-планування фінансової діяльності підприємства. Система ризик контролю фінансової діяльності підприємства.

Тема 3. Методичний інструментарій управління фінансовими ризиками. Методичний інструментарій оцінки рівня ризику. Методичний інструментарій оцінки «вартості під ризиком». Оцінка вартості грошей у часі в процесі управління фінансовими ризиками. Методичний інструментарій оцінки фактора ліквідності в процесі управління фінансовими ризиками. Методи обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.

Тема 4. Дослідження систематичних та несистематичних фінансових ризиків підприємства. Дослідження систематичних фінансових ризиків підприємства. Поняття кон'юнктури фінансового ринку та методичні підходи до її дослідження. Дослідження кон'юнктури фінансового ринку методами технічного аналізу та методами фундаментального аналізу. Дослідження несистематичних фінансових ризиків підприємства. Дослідження внутрішнього фінансового середовища функціонування підприємства. Дослідження системи фінансових інструментів, що використовуються підприємством.

Тема 5. Механізм нейтралізації фінансових ризиків підприємства. Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків підприємства. Уникання та лімітування фінансових ризиків підприємства. Хеджування фінансових ризиків підприємства з використанням похідних цінних паперів. Диверсифікація, трансферт та самострахування фінансових ризиків підприємства. Страхування фінансових ризиків підприємства. Сутність та види страхування фінансових ризиків підприємства. Основні умови страхування фінансових ризиків підприємства.

Тема 6. Управління фінансовим ризиком в операційній діяльності підприємства. Управління ризиком зниження фінансової стійкості підприємства. Оптимізація складу оборотних та необоротних активів. Оптимізація співвідношення власного та запозиченого капіталу (оптимізація структури капіталу). Управління ризиком виникнення неплатоспроможності підприємства. Етапи управління залишком грошових активів підприємства для досягнення платоспроможності. Основні напрями оптимізації грошових потоків підприємства. Управління кредитним ризиком підприємства. Оптимізація розміру та забезпечення своєчасної інкасації дебіторської заборгованості. Оптимізація кредитної політики підприємства. Сучасні методи рефінансування дебіторської заборгованості.

Тема 7. Управління фінансовим ризиком в інвестиційній діяльності підприємства. Управління проектними ризиками підприємства. Принципи оцінки проектних ризиків. Основні методи оцінки рівня ризиків інвестиційних проектів: аналіз чутливості проекту, аналіз сценаріїв проекту, метод імітаційного моделювання (метод Монте-Карло), метод «дерева рішень» проекту. Основні напрями нейтралізації проектних ризиків. Управління фінансовими ризиками окремих фінансових інструментів. Особливості характеристики ризику окремих фінансових інструментів. Управління портфельними ризиками підприємства. Головна мета формування інвестиційного портфеля.

Тема 8. Нейтралізація ризику банкрутства в процесі кризового фінансового розвитку підприємства. Сутність та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Основні етапи процесу антикризового фінансового управління. Склад та структура основних розділів плану санації підприємства. Діагностика фінансової кризи підприємства. Експрес-діагностика та фундаментальна діагностика фінансової кризи. Основні етапи здійснення експрес-діагностики фінансової кризи підприємства. Система найважливіших індикаторів оцінки загрози виникнення фінансової кризи підприємства в розрізі окремих об'єктів спостереження «фінансового поля». Основні етапи здійснення фундаментальної діагностики фінансової кризи. Зовнішні та внутрішні фактори, що обумовлюють кризовий фінансовий розвиток підприємства.